

ombudsman

veřejný ochránce práv

Sp. zn. 32/2021/NZ/MSŘ
27/2022/NZ/AF
9/2023/NZ/MSŘ
11/2023/NZ/PB
12/2023/NZ/AF
Č. j. KVOP-37231/2023
Datum 16. října 2023

Vážený pan
prof. MUDr. Vlastimil Válek, CSc., MBA, EBIR
ministr
Ministerstvo zdravotnictví
Palackého náměstí 375/4
128 01 Praha 2

Vážený pane ministře,

obracím se na Vás v souvislosti s provedenými systematickými návštěvami psychiatrických zařízení a žádám Vás o vyjádření k mým zjištěním.¹ Tímto nevyužívám svého sankčního oprávnění² informovat nadřízený úřad (tedy v případě navštívených nemocnic ministerstvo), ale oslovuji Vás jako úřad příslušný přijmout opatření reagující na moje zjištění.³ V březnu 2023 proběhla systematická návštěva gerontopsychiatrických oddělení Psychiatrické nemocnice Jihlava, v květnu 2023 proběhla následná⁴ systematická návštěva Psychiatrické léčebny Šternberk (po první návštěvě v červnu 2022) a v červnu 2023 proběhla systematická návštěva Oddělení dětské psychiatrie Fakultní Thomayerovy nemocnice.

Všechna tři zařízení jsem navštívil v souvislosti s plněním úkolů národního preventivního mechanismu podle Opčního protokolu k Úmluvě proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání. **Zjištěný stav v navštívených zařízeních považuji z pohledu špatného zacházení za velmi rizikový.** Podotýkám přitom, že stát se zavázal nepřipustit špatné zacházení,⁵ což kromě závazku nedopouštět se špatného zacházení (tzv. negativní závazek) obsahuje také závazek vytvářet podmínky, aby ke špatnému zacházení nedocházelo (tzv. pozitivní závazek).⁶ Společnou příčinou nevyhovujících podmínek je dle sdělení navštívených zařízení i mého hodnocení nedostatečné financování. Opatření k nápravě, která vyžadují investice, nejsou převážně v silách samotných zařízení a **stát, který hodlá naplno-**

---

1 Podle ustanovení § 21a odst. 4 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv.

2 Ve smyslu ustanovení § 20 odst. 2 zákona o veřejném ochránci práv.

3 Ve smyslu ustanovení § 21a odst. 4 zákona o veřejném ochránci práv.

4 Smyslem následné návštěvy zařízení je ověření splnění opatření, jež byla formulována ve zprávě z první systematické návštěvy.

5 Viz zejména článek 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a čl. 15 odst. 2 Úmluvy o právech lidí se zdravotním postižením.

6 Pro shrnutí k závazkům státu ve vztahu ke špatnému zacházení viz Evropský soud pro lidská práva. Guide on Article 3 of the European Convention on Human Rights [online]. Štrasburk: Evropský soud pro lidská práva. [cit. 11. 10. 2022]. Dostupné z: https://www.echr.coe.int/Documents/Guide_Art_3_ENG.pdf.

vat své mezinárodní závazky, nemůže na prevenci špatného zacházení rezignovat z finančních důvodů.⁷ Dovoluji si Vás tedy jako zřizovatele těchto zařízení požádat o zjednání nápravy.

Pro přiblížení materiálních podmínek příkládám jejich podrobnější popis a fotografie. Celková zjištění z návštěv uvedených psychiatrických nemocnic naleznete v příložených zprávách.

Vážený pane ministře, žádám Vás o sdělení, zda jednáte s řediteli o zlepšení podmínek navštívených zařízení a jaké kroky a v jakém časovém horizontu budete k řešení situace v navštívených zařízeních činit.

Zároveň očekávám, že mi vyjevíte, **jaké kroky ministerstvo přijalo ke zlepšení materiálních podmínek na Psychiatrické klinice Všeobecné fakultní nemocnice v Praze a v Dětské psychiatrické nemocnici Louny.** Žádám o vyjádření, zda ministerstvo poskytlo posledně uvedené nemocnici alespoň nějaké finanční prostředky pro řešení akutních problémů, jako jsou oprýskané zdi a chybějící dveře; ze zpráv v médiích vyplývá, že nemocnice musí prostředky hledat z jiných zdrojů než od zřizovatele.⁸ Na nevhodnost materiálních podmínek veřejný ochránce práv upozorňoval ministerstvo již v minulosti.

Nad rámec materiálních podmínek upozorňuji ve zprávě z návštěvy Psychiatrické nemocnice Jihlava na to, že český právní řád vykazuje nedostatky v souvislosti s poskytováním zdravotní péče v závěru života. Jsem přesvědčen, že ministerstvo by se tématu mělo aktivně věnovat.

O uvedené informace Vás žádám do 60 dnů od obdržení tohoto dopisu. Jako alternativu nabízím osobní setkání s Vámi, případně s Vámi zvolenými zástupci. Na osobním setkání můžeme společně projednat kroky, které ministerstvo může v tomto směru učinit, příp. v čem bych mohl být nápomocen já.

Děkuji Vám za součinnost a jsem s pozdravem

JUDr. Vít Alexander Schorm
zástupce veřejného ochránce práv
(podepsáno elektronicky)

Přílohy

Zpráva z návštěvy Oddělení dětské psychiatrie Fakultní Thomayerovy nemocnice

Zprávy z návštěv Psychiatrické léčebny Šternberk

Zpráva z návštěvy Psychiatrické nemocnice Jihlava

Popis nevyhovujících podmínek v navštívených psychiatrických zařízeních

---

7 Viz např. rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ve věci *Muršić proti Chorvatsku* ze dne 20. 11. 2016 č. 7334/13, § 100. Soud v tomto rozhodnutí uvádí, že ani absence záměru ponížit či zahanbit člověka umístěním do nevyhovujících podmínek (ačkoliv záměr bere soud ve zřetel) nevyklučuje porušení článku 3 Úmluvy o ochraně lidských práv základních svobod. Je totiž závazkem státu vytvořit takové podmínky pro omezení osobní svobody (v rozsudku se soud vyjadřoval k podmínkám ve vězeňství), které zajistí důstojnost zadržovaných osob, a to bez ohledu na finanční nebo organizační obtíže, které jsou s tím spojeny.

8 Ministr sliboval a vedl ‚velmi tvrdá jednání‘. Děti na psychiatrii v Lounech budou ale dál sídlit za mřížemi. iRozhlas [online]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/louny-psychiatrie-detska-psychiatrie-ministerstvo-zdravotnictvi-vlastimil-valek_2309241145_ank.